SOK-yhtymä

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2018

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristön kehitys

Suomen kansantalouden yleisellä kehityksellä ja erityisesti yksityisen kulutuksen kehityksellä on merkittävä vaikutus Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan ja koko S-ryhmän tulokseen. Suomen talouden vuodesta 2016 alkanut hyvä kasvuvaihe on hieman hidastunut, mutta jatkunut edelleen vuonna 2018 ja S-Pankki ennustaa bruttokansantuotteen kasvavan vuonna 2018 noin 2,3 prosenttia edellisvuodesta.

Matalana pysytellyt korkotaso, ansiotason kuluttajahintoja voimakkaampi kasvu sekä edelleen pienentynyt työttömyys ja työllisyysasteen kasvu ovat tukeneet yksityistä kulutusta. Toisaalta kuluttajien luottamus talouteen on kuluvana vuonna heikentynyt vuoden 2017 huippulukemistaan. Tästä huolimatta yksityisten kotitalouksien kulutus on jatkanut kasvuaan toimien kuluvana vuonna kasvun veturina, mikä on tukenut S-ryhmän myyntiä. Vähittäiskaupan kokonaismyynnin arvo on kasvanut 2,7 prosenttia edellisvuodesta myynnin volyymin kasvun ollessa 1,7 prosenttia.

S-ryhmän kehitys 1.1.–31.12.2018

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen sekä näiden yhdessä omistamat yhtiöt. S-ryhmän veroton vähittäismyynti vuonna 2018 oli 11 523 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 2,2 prosenttia.

S-ryhmän veroton vähittäis-myynti liiketoiminta-alueittain	**Milj.€**	**+/- % ed.v.**
Prisma*	3 467	-0,7
S-market	3 460	+3,2
Sale ja Alepa	1 066	+4,5
Herkku	96	
Muu marketkauppa	6	+51,6
Marketkauppa yhteensä*	8 096	+2,9
Rautakauppa	135	-23,4
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 729	+5,9
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	294	-5,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	816	+0,6
Auto- ja autotarvikekauppa	407	+7,3
Maatalouskauppa	25	-67,4
Muut	20	+6,1
S-ryhmä yhteensä*	**11 523**	**+2,2**

*Sisältää lähialueiden (Viro ja Pietari) vähittäismyynnin

S-ryhmässä oli vuoden lopussa 1 841 toimipaikkaa, kun niitä oli vertailukelpoisesti 1 843 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä 31.12.2018 oli 20 ja paikallisosuuskauppojen kuusi.

Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuoden 2018 aikana 80 294 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli joulukuun lopussa 2 398 295. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 329 miljoonaa euroa.

S-ryhmän investoinnit olivat 589 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 525 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 346 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 297 miljoonaa euroa. Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 290 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 292 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 55 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 5,0 miljoonaa euroa.

Tietosuoja-asetus

Yleisen tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkoi 25.5.2018. S-ryhmässä toteutettiin vuosina 2017-2018 laaja tietosuojahanke, jossa selvitettiin mitä tietosuoja-asetuksen vaatimukset tarkoittavat S-ryhmässä, tarvittavat kehittämistarpeet sekä johdettiin vaatimusten toteutumista.

Hankkeessa luotiin S-ryhmälle tietosuojaperiaatteet ja laadittiin tietosuojan toiminta- ja hallintamalli. Lisäksi hankkeessa määriteltiin tietosuojan toteuttamiseen liittyvät roolit ja vastuut S-ryhmän organisaatioille. S-ryhmään nimitettiin myös tietosuoja-asetuksen mukainen tietosuojavastaava. Jatkossa SOK:n tietosuojan kehitystyöryhmä valmistelee, seuraa ja edistää s-ryhmätasoista tietosuojan tehokasta toteutumista.

Taloudellinen kehitys

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämistoiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta keskeisiä palveluita ovat lisäksi hankinta- ja valikoimapalvelut.

Liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajille suunnattua palvelutarjontaa S-ryhmässä. Lisäksi SOK harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta market- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Virossa ja Pietarissa.

SOK-yhtymän taloudellinen kehitys 1.1.–31.12.2018

SOK-yhtymän liikevaihto 1.1.–31.12.2018 oli 7 303,5 miljoonaa euroa, jossa on 3,4 prosenttia lisäystä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

SOK-yhtymän liikevoitto (IFRS) oli 60,7 miljoonaa euroa (5,9 milj. €). Edellisvuotta paremman tuloksen merkittävimmät syyt ovat

viime vuonna aloitetut lähialueiden marketkaupan myymäläverkoston kehittämiseen ja kannattavuuteen liittyvät toimenpiteet sekä matkailu- ja ravitsemiskaupan positiivinen kehitys viime vuodesta. Ulkomaisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 4,6 prosenttia (5,8 %) eli 332,9 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat seuraavat tunnusluvut.

Sok-yhtymä	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Liikevaihto, milj. €	7 303,5	7 063,6	7 074,0
Liikevoitto, milj. €	60,7	5,9	27,0
Liikevoitto, %	0,8	0,1	0,4
Oman pääoman tuotto, %	7,5	0,3	1,8
Omavaraisuusaste, %	38,4	36,5	37,0

SOK-yhtymän operatiivinen tulos

Operatiivisella tuloksella seurataan operatiivisen liiketoiminnan tulosta rahoituserien jälkeen ilman kertaluonteisia eriä ja IFRS-eriä. Operatiivisen tuloksen positiivinen kehitys johtuu Marketkaupan sekä Matkailu- ja ravitsemiskaupan liiketoiminnan tuloksen vahvistumisesta ja yleisestä toiminnan tehostamisesta.

SOK-yhtymä	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Operatiivinen tulos, milj. €	59,4	41,5	28,8

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos liiketoiminta-alueittain (segmenteittäin)

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos on jaettu operatiivisen seurannan mukaisiin kauppatoiminnan liiketoiminta-alueisiin. Lisäksi operatiivisesti seurataan pankkitoiminnan liiketulosta.

	Liikevaihto Milj. €	+/- % ed. v.	Operatiivinen liiketulos M€	Muutos M€
Marketkauppa	283,7	-20,3	-6,3	+19,3
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	270,1	+0,2	+32,6	+1,7
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 792,0	+5,1	+12,0	+5,1
Kiinteistöliiketoiminta	85,1	+3,8	+17,8	+2,8
Pankkitoiminnan tulos			+3,9	-2,7
Sisäiset eliminoinnit ja muut	-131,3	+20,4	-1,2	-1,9
SOK-yhtymä yhteensä	**7 299,7**	**+3,4**	**+58,9**	**+24,2**

Rahoitus

SOK-yhtymän rahoitustilanne on ollut hyvä tilikauden ajan. SOK-yhtymän korolliset nettovelat olivat vuoden lopussa -1,2 miljoonaa euroa (74,6 milj. €) ja velkaantumisaste (gearing) 0,1 prosenttia (11,8 %). SOK-yhtymän omavaraisuusaste oli 38,4 prosenttia (36,5 %).

SOK-yhtymällä oli vuoden lopussa likvidejä varoja 172,6 miljoonaa euroa (120,6 milj. €). Lisäksi konsernilla oli käyttämättömänä 100,0 miljoonan euron (100,0 milj. €) määräiset pitkäaikaiset sitovat luottolimiitit sekä 57,0 miljoonan euron (57,0 milj. €) määräiset tililimiitit. IFRS 16:n käyttöönotto 1.1.2019 tulee lisäämään konsernin korollisia velkoja merkittävästi. SOK-yhtymän rahoitussopimuksiin liittyvien taloudellisten kovenanttien laskennassa käytettävät IFRS-standardit on kuitenkin jäädytetty sopimuksen tekohetkeen, joten myöhemmin voimaan astuvat IFRS-standardit eivät vaikuta kovenanttien raportointiin.

Investoinnit ja realisoinnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat eli investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 113,2 miljoonaa euroa (57,9 milj. €). Merkittävät investoinnit liittyivät tietojärjestelmiin, logistiikka- ja terminaalikiinteistöihin sekä kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan yksiköihin. Lisäksi investoitiin lisää pääomaa osakkuusyhtiö S-Pankkiin.

Pysyvien vastaavien realisoinnit katsauskaudella olivat 23,0 miljoonaa euroa (3,5 milj. €).

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä (aktiiviset työsuhteet) oli 5 491 (2017: 5 411, 2016: 5 849).

SOK-yhtymän aktiivisessa työsuhteessa oleva henkilömäärä oli vuoden 2018 lopussa 6 197, josta SOK:n henkilöstöä oli 1 529 (25 %) ja tytäryhtiöiden 4 668 henkilöä (75 %). Henkilöstöstä työskenteli ulkomailla yhteensä 2 106 henkilöä (34 %).

Henkilömäärä kasvoi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 80 henkilöllä (1,5 %).

Liiketoiminta-alueiden kehitys

Marketkauppa

Marketkauppa käsittää Virossa ja Venäjällä harjoitettavan liiketoiminnan. Virossa on toiminnassa viisi Prismaa Tallinnassa sekä kaksi yksikköä Tartossa ja yksi Narvassa. Pietarissa on toiminnassa 13 Prismaa, vuoden aikana suljettiin neljä yksikköä sekä avattiin yksi uusi yksikkö.

Marketkaupan liikevaihto oli 283,7 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski edelliseen vuoteen verrattuna 20,3 prosenttia, mikä johtui pääosin Latvian ja Liettuan liiketoiminnan lopetuksesta viime vuoden aikana. Marketkaupan liiketulos oli edellisvuotta huomattavasti paremmalla tasolla. Marketkaupan investoinnit olivat 2,5 miljoonaa euroa, joista valtaosa oli kaluston korvausinvestointeja.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa vuonna 2018 harjoittivat Suomessa toimiva Sokotel Oy, Virossa toimiva AS Sokotel sekä Venäjällä toimiva OOO Sokotel.

Matkailun kasvu globaalisti jatkui vuoden 2018 aikana, mikä näkyi kysynnän positiivisena kehityksenä kaikilla markkina-alueilla. Myös ravitsemiskaupan kasvu jatkui positiivisen taloudellisen tilanteen tukemana.

SOK Hotelliliiketoiminnan liikevaihto oli yhteensä 270,1 milj. euroa ja kasvoi 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Liiketulos oli 32,6 milj. euroa, jossa kehitystä edelliseen vuoteen 5,6 %.

Sokotel Oy:n liikevaihto vuonna 2018 oli 221,4 miljoonaa euroa, joka kasvoi edellisestä vuodesta 0,7 prosenttia. Sokotel Oy:n liiketulos parani selvästi edellisestä vuodesta pääosin hyvän majoituskaupan liikevaihtokehityksen ja kuluhallinnan ansiosta.

Tallinnassa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan AS Sokotelin liikevaihto oli 18,8 miljoonaa euroa laskien 2,9 prosenttia edellisvuodesta. AS Sokotelin liiketulos heikkeni edellisestä vuodesta. Liikevaihdon ja liiketuloksen heikkenemiseen vaikuttivat alkuvuonna tehdyt ravintolauudistukset, joiden aikana pääosa ravintolatoiminnasta oli suljettuna.

Pietarissa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan OOO Sokotelin liikevaihto oli 29,9 miljoonaa euroa, joka laski edellisestä vuodesta 1,8 prosenttia. Paikallisessa valuutassa liikevaihto kasvoi 10,1 prosenttia. OOO Sokotelin euromääräinen liiketulos oli edellistä vuotta hieman heikompi johtuen ruplan kurssin heikentymisestä.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan investoinnit olivat vuonna 2018 yhteensä 12,8 miljoonaa euroa. Näistä Suomeen tehtiin 11,9 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin hotelliyksiköiden uudistuksista.

Hankinta- ja palvelutoiminta

Hankinta- ja palvelutoiminta koostuu SOK:n hankintatoiminnan tuottamista päivittäis- ja käyttötavaroiden hankintapalveluista, Inex Partners Oy:n tuottamista logistiikkapalveluista, Meira Nova Oy:n hotelli-, ravintola- ja catering-alan hankinta- ja logistiikkapalveluista, S-Herkkukeittiön Food Market Herkulle tuottamista valmis- ja tuoreruokatuotteiden valmistuksesta sekä SOK-yhtymän pääosin S-ryhmän yksiköille tuottamista muista palveluista. S-ryhmän yksiköille tuotetuista muista palveluista syntyvä liikevaihto koostuu muun muassa ketjumaksuista sekä hallintopalvelutuotoista.

Hankinta- ja palvelutoiminnan liikevaihto oli 6 792,0 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui pääosin SOK:n hankintatoiminnan kasvusta. Merkittävimmät liiketuloksen parantumiseen vaikuttaneet tekijät olivat tuloksen parantumiset S-Verkkopalveluissa sekä rahanlaskentapalveluita S-ryhmälle tarjoavassa Reklassa.

Hankinta- ja palvelutoiminnan vuoden 2018 investoinnit olivat yhteensä 42,4 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin tietojärjestelmähankinnoista sekä lisäsijoituksesta osakkuusyhtiö S-Pankkiin.

Kiinteistöliiketoiminta

Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto koostuu SOK-yhtymän kiinteistöomistuksien vuokra- ja kiinteistöpalvelutuotoista. Liikevaihto oli 85,1 miljoonaa euroa kasvaen hieman edellisvuodesta. Kiinteistöliiketoiminnan liiketulos oli voitollinen.

Kiinteistöliiketoiminnan vuoden 2018 investoinnit olivat 55,4 miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuivat pääosin logistiikka- ja terminaalikiinteistöihin, jonka lisäksi ostettiin aiemmin osakkuusyhtiönä toiminut lähialueilla Prisma-kiinteistöjä omistava kiinteistörahasto.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kehitys

SOK-yhtymän liiketoimintaa harjoittavista osakkuusyrityksistä merkittävin on pankkitoimintaa harjoittava S-Pankki Oy. S-Pankin taseen kasvu jatkui vahvana. Talletuskanta kasvoi edellisvuoden lopusta 16,5 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5,8 miljardia euroa (5,0 mrd. €). Antolainaus kasvoi 12,4 prosenttia päätyen vuoden lopussa 4,2 miljardiin euroon (3,7 mrd. €). S-Pankkikonsernin vakavaraisuus oli 16,8 prosenttia (16,7 %). S-Pankkikonsernin liiketulos oli vuoden lopussa 11,6 miljoonaa euroa (16,0 milj. €). Vertailukelpoinen liiketulos oli 13,2 miljoonaa euroa (14,4 milj. €), kun huomioidaan vuoden 2018 kuluihin kirjatut kertaerät ja edellisen vuoden tulokseen sisältyneet tuotot pk-yritys- ja maatilaliiketoiminnan myynnistä. SOK-yhtymän omistusosuutta (37,5 %) vastaava IFRS-oikaistu osuus tilikauden tuloksesta oli 3,9 miljoonaa euroa.

Polttonesteiden hankintayhtiö North European Oil Trade –konsernin liikevaihto oli noin 5 391 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 8,5 prosenttia johtuen öljyn maailmanmarkkinahinnan noususta. Konsernin harjoittaman liiketoiminnan volyymi on pysynyt edellisen vuoden tasolla. SOK:n omistusosuus North European Oil Trade Oy:stä on 50,77 prosenttia. Osakassopimukseen perustuvan yhteisen määräysvallan johdosta yhtiö käsitellään yhteisyrityksenä pääomaosuusmenetelmällä.

S-Pankin ja North European Oil Trade Oy:n lisäksi muita SOK-yhtymän osakkuus- ja yhteisyrityksiä ovat muun muassa pakasteiden hankinta- ja logistiikkapalveluja tuottava SOK:n tytäryhtiön Inex Partners Oy:n osakkuusyhtiö Finnfrost Oy, Raisiossa sijaitseva Kauppakeskus Mylly Oy sekä yhteispohjoismainen hankintayhteenliittymä Coop Trading A/S.

Kaikkien osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlaskettu tulosvaikutus SOK-yhtymälle oli 7,3 miljoonaa euroa (11,7 milj. €).

Konsernirakenteen muutokset

Tammikuussa myytiin kaksi kotimaista kiinteistöyhtiötä, Koy Zatelliitintie ja Koy Siilinjärven Takojantie ja kesäkuussa Liettuassa sijainnut kiinteistöyhtiö UAB Viršuliškių prekybos centras.

SOK osti helmikuun lopussa osakkuusyhtiönsä Russian and Baltics Retail Properties Ky –kiinteistörahaston (RBRP) kaikki osakkeet. Kaupan myötä RBRP alakonsernissa hankittiin kolme kiinteistöyhtiötä Venäjällä ja yksi Virossa sekä näiden hallinnolliset holding-yhtiöt. Kiinteistöyhtiöistä kaksi, OOO Itis ja OOO Itis 3 myytiin toukokuussa edelleen konsernin ulkopuolelle. Kiinteistörahastokonsernin ulkomaiset holding-yhtiöt purettiin tilikauden aikana lukuun ottamatta RBRP Holding BV:tä jonka purku toteutuu vuoden 2019 alkupuolella.

Lokakuussa purettiin yhtiö SOK Takaus Oy.

Vuonna 2017 liiketoimintansa lopettanut UAB Prisma LT fuu-

sioitui joulukuussa SOK Liiketoiminta Oy:öön.

Hallinto ja tulevaisuuden näkymät

Hallinto ja hallinnossa tapahtuneet muutokset

SOK:n hallituksen puheenjohtajana vuonna 2018 toimii pääjohtaja Taavi Heikkilä. Pääjohtajan lisäksi hallituksen muina jäseninä ovat vuonna 2018 toimitusjohtaja Heikki Hämäläinen, toimitusjohtaja Hannu Krook, toimitusjohtaja Timo Mäki-Ullakko, toimitusjohtaja Olli Vormisto ja uusina jäseninä toimitusjohtaja Juha Kivelä sekä toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii Hannu Krook.

SOK:n hallintoneuvostoon valittiin huhtikuussa 2018 uudelleen puheenjohtajaksi teologian tohtori Matti Pikkarainen ja uudeksi varapuheenjohtajaksi asianajaja Timo Santavuo ja uudelleen toisena varapuheenjohtajana toimitusjohtaja Antti Määttä.

Tilintarkastajana toimii tilikaudella 2018 toiminut KHT tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jukka Rajala.

SOK:n hallintoneuvosto on nimittänyt SOK:n hallitukseen 1.1.2019 alkavaksi vuoden toimikaudeksi toimitusjohtaja Hannu Krookin (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Kim Biskopin, toimitusjohtaja Juha Kivelän, toimitusjohtaja Veli-Matti Liimataisen, toimitusjohtaja Kimmo Simbergin, toimitusjohtaja Olli Vormiston, Professori Rita Järventie-Thesleffin ja toimitusjohtaja Nermin Hairedinin. Hallituksen puheenjohtajana toimii SOK:n pääjohtaja Taavi Heikkilä.

SOK:n pääjohtajan apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa on SOK:n konsernijohtoryhmä. Konsernijohtoryhmään ovat vuoden 2018 aikana kuuluneet S-ryhmän liiketoimintojen ketjuohjauksesta, hankinnasta ja logistiikasta vastaava kenttäjohtaja, pääjohtajan sijainen Arttu Laine, taloudesta ja hallinnosta vastaava johtaja CFO, Jari Annala, henkilöstötoiminnoista vastaava johtaja Susa Nikula, strategiatoiminnoista vastaava johtaja Sebastian Nyström, SOK:n liiketoiminnoista vastaava johtaja, Jorma Vehviläinen ja asiakkuudesta, viestinnästä ja digitaalisista palveluista vastaava johtaja Veli-Pekka Ääri. Konsernijohtoryhmän sihteerinä on toiminut lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen. Vuoden 2019 alusta Jari Annala vastaa SOK:n liiketoiminnasta ja Jorma Vehviläinen taloudesta ja hallinnosta.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

S-ryhmässä on SOK:n hallituksen vahvistamat riskienhallintaperiaatteet sekä SOK-yhtymän riskienhallintapolitiikka. Riskienhallintapolitiikassa kuvataan konsernin riskienhallinnan tarkoitus, tavoitteet, keskeiset toteutustavat ja vastuut. SOK-yhtymässä riskienhallinta on jatkuvaa ja sitä toteutetaan johtamisprosessin kaikissa osissa. Riskejä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, huomioiden strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskit. Riskienhallinnan menettelytapojen avulla SOK ja sen tytäryhtiöt pyrkivät ennakoimaan ja hallitsemaan tavoitteidensa saavuttamiseen vaikuttavia riskitekijöitä sekä hyödyntämään riskeihin liittyviä mahdollisuuksia liiketoiminnan toteuttamisessa.

S-ryhmän strategisia riskejä tarkastellaan vuosittain SOK:n konsernijohtoryhmän toimesta ja SOK:n hallitus vahvistaa ne. Vuonna 2018 S-ryhmän strategisia riskejä tarkasteltiin lyhyellä (3v.) ja pitkällä (10v.) tähtäimellä ja sen lisäksi laadittiin liiketoiminta-alueisiin kohdistuvat strategiset riskianalyysit.

Merkittävimmät S-ryhmän lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät liittyvät päivittäistavarakaupan kilpailukyvyn sekä käyttötavarakaupan tuloksellisuuden varmistamiseen kaupan alan muutoksessa sekä kiristyvässä kilpailutilanteessa. S-ryhmässä on meneillään useita kehityshankkeita liittyen mm. toiminnanohjaukseen, logistiikkaan ja laadun kehittämiseen, joiden onnistuneella toteutuksella varmistetaan arvoketjun tehokkuus ja asiakkaidemme tyytyväisyys tulevaisuudessa. Pitkällä aikavälillä merkittävimmät riskit liittyvät S-ryhmän näkökulmasta keskeisten muutosvoimien toteutumiseen, joita ovat digitalisaatio ja teknologinen kehitys, työvoima ja osaaminen, väestön keskittyminen sekä kulutuskäyttäytymisen muuttuminen. Näihin muutoksiin reagoinnissa ja mahdollisuuksien hyödyntämisessä onnistuminen on keskeistä S-ryhmän tulevaisuuden kilpailukyvyn varmistamiseksi.

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. Konsernilla on SOK:n hallituksen vahvistama talous- ja rahoituspolitiikka, jossa määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa. Rahoitusriskien hallintaa kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

SOK-yhtymän liiketoimintaan liittyvät vastuullisuusriskit on tunnistettu ja analysoitu liiketoiminta-alueittain. Paras paikka elää -vastuullisuusohjelman rakentamisen yhteydessä on tunnistettu olennaiset vastuullisuusteemat ja niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet sekä niiden merkitys liiketoiminnalle. Riskejä tarkastellaan sääntelyn, fyysisen toimintaympäristön, kuluttajakäyttäytymisen muutosten ja maineriskien näkökulmasta. Merkittävimmät ihmisoikeusriskit ovat globaaleissa hankintaketjuissa tapahtuvat ihmisoikeusloukkaukset sekä mahdolliset puutteet eettisissä toimintavoissa ja läpinäkyvyydessä. Ympäristön kannalta merkittävimmät riskit liittyvät ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin sekä omassa toiminnassa että hankintaketjussa. S-ryhmässä on tunnistettu ilmastoriskit, joilla voi toteutuessaan olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia ryhmän toimintaan. Riskeihin vastataan S-ryhmän vastuullisuusohjelman tavoitteilla ja teoilla.

Vastuullisuus

Vastuullisuus koskee S-ryhmässä kaikkia liiketoiminta-alueita ja vastuullisuutta johdetaan ryhmätasoisesti yhdessä liiketoimintajohdon kanssa. S-ryhmä-tasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö. Yksikkö toimii osana SOK Kenttäryhmää, johon kuuluvat kaikki S-ryhmän liiketoiminta-alueet sekä hankinta- ja logistiikkayhtiöt.

Vuonna 2018 jatkettiin S-ryhmän Paras paikka elää -vastuul-

lisuusohjelman toimeenpanoa. Ohjelmassa on neljä teemaa: yhteiskunnan hyväksi, ilmastonmuutos ja kiertotalous, eettinen toimintakulttuuri ja ihmisoikeudet sekä hyvinvointi ja terveys. Ohjelman sisältö koostuu sadasta vastuullisuusteosta.

S-ryhmä on sitoutunut yhteiskunnan kannalta merkittävän kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ”Suomi, jonka haluamme 2050” tavoitteiden edistämiseen usealla eri sitoumuksella.

S-ryhmä on sitoutunut tieteeseen pohjautuviin päästövähennystavoitteisiin oman toiminnan osalta ja kutsunut myös tavarantoimittajansa ja asiakkaansa mukaan ilmastotalkoisiin Iso juttu -ilmastokampanjassaan. Ryhmän tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjään 60 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2015 tasosta. Lisäksi tavoitteena on vähentää yhdessä kumppaneiden kanssa miljoona tonnia päästöjä vuoteen 2030 mennessä. Kansainvälisessä Carbon Disclosure Project -ilmastoarvioinnissa S-ryhmä sai arvosanan A-. Arvosana vastaa ilmastotyön edelläkävijöiden Leadership-tasoa.

S-ryhmän vuonna 2018 päivitetty muovilinjaus sisältää konkreettisia tavoitteita ja tekoja vastuullisen muovin käytön edistämiseksi.

S-ryhmä on kansainvälisen kaupan kehittämiseen keskittyvän amfori-järjestön jäsen. S-ryhmä on myös mukana järjestöjen ja yritysten yhteisessä #ykkösketjuun -kampanjassa, jonka tavoitteena on saada seuraavaan hallitusohjelmaan kirjaus laista ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta.

S-ryhmä on kehittänyt uutta Radikaali läpinäkyvyys -tutkimuskonseptia hankintaketjujen ihmisoikeusriskien juurisyiden tunnistamiseksi. Tutkimusmallin ensimmäinen pilottiselvitys tehtiin Etelä-Italiassa Foggian alueella tomaattien satokaudella 2018.

Vuonna 2018 S-ryhmän ketjut menestyivät jälleen hyvin Pohjoismaiden laajimmassa kestävän kehityksen bränditutkimuksessa (Sustainable Brand Index). Suomalaiskuluttajat arvioivat Prisman, Sokos Hotellit ja S-Pankin oman toimialansa vastuullisimmiksi toimijoiksi. Kotimaista-tuotemerkki arvioitiin Suomen toiseksi vastuullisimmaksi brändiksi.

Vuoden 2018 Luottamus & Maine -tutkimuksessa suuren yleisön mielikuva S-ryhmästä vastuullisena toimijana oli noussut edellisvuodesta.

S-ryhmän vastuullisuustyön tuloksia ja tavoitteita kuvataan tarkemmin maaliskuussa 2019 julkaistavassa vuosi- ja vastuullisuuskatsauksessa, jonka voi lukea osoitteessa www.s-ryhma.fi.

Alkavan vuoden näkymät

Taloudellisen tilanteen kehitys kotimaassa ja lähialueilla on merkittävä tekijä SOK-yhtymän ja S-ryhmän toimintojen kehittymiselle. S-Pankki ennustaa Suomen talouden kasvun hiipuvan alle kahden prosentin ja olevan 1,7 prosenttia sekä vuonna 2019 että 2020. Ansiotason kasvun ennustetaan edelleen olevan kuluttajahintojen kasvua korkeampaa mikä yhdessä edelleen pienenevän työttömyysasteen kanssa ylläpitää yksityisen kulutuksen kasvua. Kasvun arvioidaan olevan kuitenkin vuotta 2018 heikompaa. Myös lähes nollassa useita vuosia olleiden korkojen ennustetaan lähtevän nousuun Euroopan keskuspankin nostaessa ohjauskorkojaan vaiheittain vuosien 2019 ja 2020 aikana.

SOK-yhtymän tuloksen odotetaan paranevan hieman kuluneesta vuodesta. Matkailukaupan kokonaiskysynnän odotetaan jatkuvan hyvänä, mutta kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan tulosta tulee vuonna 2019 rasittamaan päättynyttä vuotta suuremmat investoinnit uusien hotellien avaamiseen ja nykyisten uudistamiseen. Viron ja Pietarin marketkaupan haasteellisesta kilpailutilanteesta huolimatta tuloksen odotetaan paranevan verrattuna edelliseen vuoteen kehittämisohjelmien myötä. Uusi päivittäistavarakaupan logistiikkakeskus otettiin käyttöön suunnitellun aikataulun mukaisesti vuoden 2018 aikana, mikä parantaa S-ryhmän päivittäistavarakaupan kilpailukykyä tulevina vuosina.

Hallituksen ehdotus SOK:n jakokelpoisen ylijäämän käyttämisestä

SOK:n jakokelpoinen ylijäämä on 553 199 561,49 euroa (tilikauden alijäämä 4 346 075,51 euroa). Hallitus esittää, että osuuspääoman korkoa maksetaan 27 549 407,11 euroa ja hallintoneuvoston käyttörahastoon siirretään 50 000,00 euroa.

SOK:n taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. SOK:n maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan SOK:n maksukykyä.

Helsingissä 7.2.2019

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallitus

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

KONSERNIN TULOSLASKELMA, IFRS

Milj. €	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	7 303,5	7 063,6
Liiketoiminnan muut tuotot	2,6	1,6
Materiaalit ja palvelut	-6 548,9	-6 362,7
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-253,2	-235,6
Poistot ja arvonalentumiset	-61,2	-76,8
Liiketoiminnan muut kulut	-389,0	-394,0
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	6,9	9,8
Liikevoitto (-tappio)	**60,7**	**5,9**
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-5,7	-2,9
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	0,4	1,9
Tulos ennen veroja	**55,4**	**5,0**
Tuloverot (+/-)	**-6,7**	**-3,0**
Tilikauden tulos	**48,7**	**1,9**
Jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	50,3	2,8
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	-1,5	-0,9
	48,7	1,9

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilikauden tulos	48,7	1,9
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi		
Muuntoerot	-9,5	-3,5
Kurssierot nettoinvestoinneiksi luokitelluista lainoista ulkomaisiin yksiköihin	-0,6	-0,3
Rahavirran suojaukset	-0,1	-3,3
Osakkuus- ja yhteisyritysten laajan tuloksen erät	-3,1	-0,3
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-13,3	-7,4
Tilikauden laaja tulos	**35,4**	**-5,4**
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	36,9	-4,5
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	-1,5	-0,9
	35,4	-5,4

Konsernitase, IFRS

Milj. €	31/12/2018	31/12/2017
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset hyödykkeet	353,4	356,0
Sijoituskiinteistöt	24,1	27,5
Aineettomat hyödykkeet	82,7	70,4
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	196,6	181,8
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	72,4	102,4
Laskennalliset verosaamiset	18,0	27,0
Pitkäaikaiset varat yhteensä	**747,2**	**765,1**
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	160,8	192,6
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	650,0	655,7
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,0	0,0
Rahavarat	172,4	120,5
Lyhytaikaiset varat yhteensä	**983,1**	**968,9**
Myytävänä olevien omaisuuserien varat		**12,8**
Varat yhteensä	**1 730,3**	**1 746,8**
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Oma pääoma		
Osuuspääoma	172,0	172,0
Sidotut rahastot	15,9	21,4
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	21,5	4,4
Kertyneet voittovarat	450,9	433,9
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	**660,3**	**631,7**
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	**0,4**	**2,0**
Oma pääoma yhteensä	**660,7**	**633,7**
Pitkäaikaiset velat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	133,5	147,0
Pitkäaikaiset korottomat velat	40,0	34,5
Varaukset	6,8	7,1
Laskennalliset verovelat	12,1	13,5
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**192,3**	**202,0**
Lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	38,3	47,1
Lyhytaikaiset korottomat velat	144,9	123,9
Ostovelat	693,3	719,4
Varaukset	0,6	18,3
Tilikauden verovelka	0,1	2,3
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**877,3**	**911,1**
Oma pääoma ja velat yhteensä	**1 730,3**	**1 746,8**

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Viite	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
LIIKETOIMINTA			
Jatkuvien ja lopetettujen toimintojen liiketulos		60,7	5,9
Oikaisut liiketulokseen	(A)	26,6	46,2
Käyttöpääoman muutos	(B)	36,8	-54,2
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		**124,5**	**-2,0**
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		0,3	2,9
Muut rahoituskulut			-0,1
Muut rahoitustuotot		0,2	0,3
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,1	0,1
Maksetut välittömät verot		-1,6	-9,3
Liiketoiminnan rahavirta		**123,5**	**-8,2**
INVESTOINNIT			
Hankitut tytäryhtiöt vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		-47,0	
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla		14,3	
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin		-15,1	-0,2
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-26,6	-29,1
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-18,6	-28,6
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		8,1	3,5
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos			14,0
Saadut osingot investoinneista		1,7	6,5
Investointien rahavirta		**-83,1**	**-34,0**
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-1,5	
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-4,5	28,4
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		30,2	-20,2
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)			10,0
Maksetut korot		-2,9	-1,2
Saadut korot		2,5	4,3
Osuuspääoman lisäys			2,2
Maksetut osuuspääoman korot		-16,6	-10,3
Muu oman pääoman muutos		4,3	
Rahoituksen rahavirta		**11,5**	**13,3**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		**51,9**	**-28,9**
Rahavarat tilikauden alussa		**120,8**	**150,4**
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		**-0,3**	**-0,9**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		**52,1**	**-28,9**
Rahavarat tilikauden lopussa		**172,4**	**120,5**
Oikaisut liikevoittoon	(A)		
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		1,2	0,9
Poistot ja arvonalentumiset		61,2	76,8
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-35,3	-31,5
		26,9	46,2
Käyttöpääoman muutos	(B)		
Liikesaamisten muutos		5,0	-47,0
Vaihto-omaisuuden muutos		31,8	-9,7
Korottomien velkojen muutos			2,5
		36,8	-54,2

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								
	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut sidotut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	**Oma pääoma yhteensä**
Oma pääoma									
01/01/2017	174,3	6,1	18,5	0,0	-9,3	451,7	641,3	5,2	646,5
Kauden laaja tulos		-3,2		4,4	-4,1	2,8	-4,5	-0,9	-5,4
Osuuspääoman lisäys	-2,3						2,2		2,2
Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa						2,3	2,3	-2,3	0,0
Osuusmaksun korot						-10,3	-10,3		-10,3
Muut muutokset			0,0			0,8	0,8		0,8
31/12/2017	**172,0**	**2,9**	**18,5**	**4,4**	**-13,4**	**447,3**	**631,7**	**2,0**	**633,7**
Laatimisperiaatteen muutos IFRS 15 [1)]						**-0,3**	**-0,3**		**-0,3**
01/01/2018	172,0	2,9	18,5	4,4	-13,4	447,0	631,4	2,0	633,4
Kauden laaja tulos		-5,6			-7,8	50,3	36,9	-1,5	35,4
Osuuspääoman lisäys	0,0			17,1		-12,8	4,3		4,3
Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa						0,0	0,0		0,0
Osuusmaksun korot						-16,6	-16,6		-16,6
Muut muutokset			0,0			4,2	4,2	0,0	4,2
31/12/2018	**172,0**	**-2,7**	**18,5**	**21,5**	**-21,2**	**471,1**	**660,3**	**0,4**	**660,7**

[1)] Konserni on ottanut käyttöön IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin noudattaen kertyneen vaikutuksen menetelmää. Alennuksiin liittyvä oikaisu on tehty kertyneiden voittovarojen avaavaan saldoon standardin käyttöönottopäivälle.

Tuloslaskelman ja taseen laatimisperiaatteet

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti. Tilinpäätöstiedotteen laatimisessa on noudatettu samoja laatimisperiaatteita kuin vuoden 2017 tilinpäätöksessä, ja lisäksi tilikaudella 2018 voimaan tulleita IAS/IFRS -standardi- ja tulkintamuutoksia. Konserni on ottanut 1.1.2018 käyttöön uudet standardit IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista. Kokonaisuudessaan tilikaudella 2018 sovelletuilla uusilla IFRS-standardeilla tai standardien muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Tämä tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton.

Segmentti-informaatio 31.12.2018

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta.

Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	**283,7**	**270,1**	**6 792,0**	**85,1**		**-131,3**	**7 299,7**
Liiketulos	**-6,3**	**32,6**	**12,0**	**17,8**	**3,9**	**-1,2**	**58,9**
Investoinnit	**2,5**	**12,8**	**42,4**	**55,4**		**0,2**	**113,2**
Realisoinnit	**0,2**	**0,0**	**1,6**	**21,3**		**0,0**	**23,0**
Liikevaihdon täsmäytys							
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto				7 299,7			
Konsernieliminoinnit				3,8			
Liikevaihto IFRS				7 303,5			
Tuloksen täsmäytys							
Raportoitavien segmenttien liiketulos				58,9			
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:							
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)				0,5			
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos				59,4			
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot				-1,4			
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut				-0,4			
Varauksien muutokset				0,0			
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot				0,4			
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä				-4,4			
Liiketulokseen sisältyvät IFRS oikaisut				1,8			
Liiketulos IFRS				55,4			
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot							
Myynti S-ryhmälle				6 335,1			
Muu Kotimaan myynti				631,6			
Ulkomaat				333,0			
Liikevaihto yhteensä				7 299,7			
Marketkauppa				283,7			
Matkailu- ja ravitsemiskauppa				274,0			
Hankinta- ja palvelutoiminta				6 660,8			
Kiinteistöliiketoiminta				85,1			
Liikevaihto yhteensä				7 303,5			
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet							
Kotimaa				410,1			
Ulkomaat				50,1			
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä				460,2			

Segmentti-informaatio 31.12.2017

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta.

Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	**355,9**	**269,7**	**6 461,2**	**82,0**		**-109,0**	**7 059,7**
Liiketulos	**-25,5**	**30,9**	**6,9**	**15,1**	**6,6**	**0,8**	**34,7**
Investoinnit	**1,6**	**8,7**	**32,8**	**14,8**		**0,0**	**57,9**
Realisoinnit	**0,1**	**0,0**	**3,4**	**0,0**		**0,0**	**3,5**

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	7 059,7
Konsernieliminoinnit	3,8
Liikevaihto IFRS	7 063,6
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	34,7
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	6,8
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos	41,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-1,5
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut*	-14,4
Varauksien muutokset	-11,1
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	-0,5
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-9,8
Liiketulokseen sisältyvät IFRS oikaisut	0,8
Liiketulos IFRS	5,0
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Myynti S-ryhmälle	6 052,7
Muu Kotimaan myynti	601,4
Ulkomaat	405,7
Liikevaihto yhteensä	7 059,7
Marketkauppa	355,7
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	273,5
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 352,3
Kiinteistöliiketoiminta	82,0
Liikevaihto yhteensä	7 063,6
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet	
Kotimaa	411,3
Ulkomaat	42,7
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	454,0

* Liiketoimintojen muut tuotot ja kulut sekä varaukset muodostuvat pääosin liiketoimintojen lopettamiseen lähialueilla liittyvistä kertaluonteisista eristä.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2018	649,1	87,1	175,7
Liiketoimintojen yhdistäminen	28,2	0,0	0,0
Muuntoerot	-8,7		-0,3
Lisäykset	20,1	0,4	44,9
Vähennykset	-30,6	0,0	-9,7
Siirrot erien välillä	2,8	0,0	-2,8
Hankintameno 31.12.2018	**661,0**	**87,5**	**207,8**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2018	-293,0	-59,6	-105,3
Liiketoimintojen yhdistäminen	-1,7		
Muuntoerot	4,7		0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	22,3	0,0	9,7
Tilikauden poistot	-39,7	-3,5	-13,3
Arvonalentumiset	-0,1	-0,2	-16,5
Kertyneet poistot 31.12.2018	**-307,6**	**-63,3**	**-125,1**
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	**356,0**	**27,5**	**70,4**
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**353,4**	**24,1**	**82,7**

30.6.2018 osavuosikatsauksessa myytävänä olevana esitetty kiinteistöyhtiö on 31.12.2018 uudelleen luokiteltu osaksi jatkuvia toimintoja kun myyntiaikeista on luovuttu.

Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2017	683,0	94,2	184,2
Muuntoerot	-4,3		-0,2
Lisäykset	31,0	0,0	27,2
Vähennykset	-52,0	0,0	-31,3
Siirrot erien välillä	3,7	0,5	-4,2
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin [1)]	-12,3	-7,6	
Hankintameno 31.12.2017	**649,1**	**87,1**	**175,7**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2017	295,5	58,1	-116,9
Muuntoerot	0,9		0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	49,3	-0,2	28,9
Tilikauden poistot	-18,8	-3,9	-19,1
Arvonalentumiset [2)]	-33,5		1,6
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin [1)]	4,5	2,5	
Kertyneet poistot 31.12.2017	**293,0**	**59,6**	**-105,3**
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	**387,5**	**36,1**	**67,2**
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**356,4**	**27,5**	**70,4**

[1)] Myytävänä olevissa omaisuuserissä esitetään kolme kiinteistöä.
[2)] Arvonalennukset liittyvät Latvian ja Liettuan toimintojen alasajoon sekä yhden toimipisteen lakkauttamiseen Venäjällä.

Lähipiiritapahtumat

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten kanssa:

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Myynnit	23,6	19,1
Ostot	389,7	369,8
Rahoitustuotot ja -kulut	0,6	1,5
Myyntisaatavat ja muut saamiset	1,5	1,9
Lainasaamiset	20,0	20,0
Ostovelat ja muut velat	10,6	9,2

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset, milj. €	31.12.2018	31.12.2017	Muutos
Annetut pantit ja vastuusitoumukset			
Pantit	0,1	0,1	0,0
Kiinnitykset	0,7	0,7	0,0
Takaukset	2,5	2,5	0,0
Yhteensä	**3,3**	**3,2**	**0,0**
Muiden velasta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten velasta	120,1	96,9	15,1
Takaukset osuuskauppojen velasta	0,0	7,4	7,4
Yhteensä	**119,4**	**104,3**	**15,1**
Muut muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten vastuista	25,8	20,6	5,3
Yhteensä	**25,8**	**20,6**	**5,3**
Muut vastuut			
Rembursivastuut	0,2	1,3	-1,1
Takaisinostovastuut [1)]		30,5	-30,5
Yhteensä	**0,0**	**30,5**	**-30,5**

Muut vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Ei peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017	Muutos
Yhden vuoden kuluessa	144,9	133,9	2,4
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	569,6	599,6	-19,6
Yli viiden vuoden kuluttua	790,5	822,9	-24,7
Yhteensä	**1 505,0**	**1 556,5**	**-41,9**

[1)] Päättyneet takaisinostovastuut koostuivat ostositoumuksesta ostaa Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittavan kiinteistorahaston kohteet rahaston jäljellä olevan vieraan pääoman määrästä. SOK:n omistusosuus kiinteistörahastoyhtiöstä oli 20 prosenttia.

Annetut takaukset koostuvat pääosin yhteisyritys North European Oil Trade Oy:n ja sen tytäryhtiö North European Oil Trade AB:n puolesta annetuista 85,9 miljoonan euron (67,4 milj. € 31.12.2017) velan ja muiden vastuiden takauksista sekä yhteisyritys Kauppakeskus Mylly Oy:n puolesta annetusta 50,0 miljoonan euron (50,0 milj. € 31.12.2017) velan takauksista.

Muut taloudelliset vastuut:
Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 8,7 miljoonaa euroa (10,2 milj. € 31.12.2017).

Muut vastuusitoumukset:
Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa. Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti SOK:n vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyy markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman ja ydinvoiman (ydinvoiman jatkorahoittamisesta on luovuttu 2012) osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella.

Lisäksi SOK on sitoutunut myöntämään vieraanpääomanehtoista rahoitusta. SOK:n 31.12.2018 mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu vieraanpääomanehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on seuraava: S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle osakaslainaa 0,0 miljoonaa euroa (50,0 milj. € 31.12.2017) ja pitkäaikaista lainaa 0,0 miljoonaa euroa (15,3 € 31.12.2017) sekä North European Oil Trade Oy:lle ehdollista pääomalainaa 5,0 miljoonaa euroa (5,0 milj. € 31.12.2017).

Tunnusluvut

SOK-yhtymä:	31.12.2018	31.12.2017
Liikevaihto, milj. €	7 303,5	7 063,6
Liiketulos, milj. €	60,7	5,9
% liikevaihdosta	0,8	0,1
Tulos ennen veroja, milj. €	54,5	5,0
% liikevaihdosta	0,7	0,1
SOK-yhtymä:		
Omavaraisuusaste, %	38,4	36,5
Oman pääoman tuotto, %	7,5	0,3
Gearing, %	-0,1	11,8

Tunnuslukujen laskentakaavat

Omavaraisuusaste, % = $\frac{\text{oma pääoma yhteensä}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$ x 100 %

Gearing, % = $\frac{\text{korolliset velat - rahavarat}}{\text{oma pääoma yhteensä}}$ x 100 %

Oman pääoman tuotto, % = $\frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen - verot}}{\text{oma pääoma keskimäärin}}$ x 100 %